

20.5.2025

VN/9158/2025
VN/9158/2025-MMM-2

Maatilatalouden kehittämisrahasto

Viite: Talousarvioasetus (254/2004) 66i §

Maa- ja metsätalousministeriön kannanotto maatilatalouden kehittämisrahaston vuoden 2024 tilinpäätöksestä

Maa- ja metsätalousministeriön (ministeriö) tilinpäätöskannanotto perustuu ministeriön 27.3.2025 hyväksymään maatilatalouden kehittämisrahaston (Makera) vuoden 2024 tilinpäätökseen ja tilintarkastajan (Ryhmittymä BDO Audiator Oy/ BDO Oy) tilintarkastuskertomukseen. MMM esittää kannanottonaan viitekohdassa mainitun asetuksen perusteella Makeran vuoden 2024 tilinpäätökseen seuraavaa:

1. Arvio tuloksellisuuden kehityksestä ja asetettujen tavoitteiden toteutumisesta

a) Yhteiskunnallisen vaikuttavuuden tuki

Vuonna 2024 Makeran varoin edistettiin maa- ja metsätalousministeriön eri politiikkasektoreiden tavoitteita muun muassa maa- ja porotalouden investointeja tukemalla sekä rahoittamalla maa- ja elintarvikealan tutkimus- ja kehittämishankkeita.

Makerasta myönnettävä tutkimus- ja kehittämisrahoitus muodostaa olennaisen osan ministeriön sitomattomasta tutkimus- ja kehittämisrahoituksesta. Ministeriö pitää tärkeänä, että rahoitettava tutkimus tuottaa tietoa ja innovaatioita maa- ja elintarvikealan sekä maaseudun kehittämiseksi ja poliittisen päätöksenteon tueksi. On hyvä, että Makerasta myönnettävän tutkimusrahoituksen käytännön vaikuttavuuteen on kiinnitetty huomiota esimerkiksi hakujen painopisteiden valinnassa ja loppuraportoinnin yhteydessä edellytetyillä toimintasuosituksilla ("Policy brief"). Hankkeiden arviointi- ja valintaprosessissa on korostettu hankkeita, joissa yritykset ovat mukana, ja joilla on selvä kytkentä käytännönläheiseen kehittämiseen. Hankkeiden vaikuttavuutta lisää se, että tulokset saadaan vietyä nopeasti ja tarkoituksenmukaisesti käytäntöön.

Rakennetukien ensisijaisena tavoitteena on maatalouden kannattavuuden ja kilpailukyvyn turvaaminen. CAP-suunnitelmakaudella 2023–2027 maatalouden investointiavustukset rahoitetaan osarahoitteisina valtion talousarviosta. Makeran johtokunta päätti osoittaa 30.9.2024 maatalouden rakennetuista annetun lain (1476/2007, jäljempänä rakennetukilaki) mukaisesti maatalojen energiatuotantoon liittyviin investointeihin yhteensä 10,00 miljoonaa euroa. Kyseisestä rahoituksesta maatalouden energiainvestointeihin myönnettiin 3,30 miljoonaa euroa.

Postiosoite
Postadress
Postal Address
Maa- ja metsätalousministeriö

Käyntiosoite
Besöksadress
Office

Puhelin
Telefon
Telephone

Faksi
Fax
Fax

s-posti, internet
e-post, internet
e-mail, internet

PL 30
00023 Valtioneuvosto

Hallituskatu 3 A
Helsinki

0295 16001
+358 295 16001

kirjaamo.mmm@gov.fi

Maatalouden alkutuottajat voivat hyödyntää investointien mahdollistajana Makerasta kokonaan kansallisesti rahoitettavia takauksia ja rahoituksen luonteesta johtuen yhdistää niitä EU:n maaseuturahastosta avustuksina myönnettävään tukeen. Makerasta kokonaan kansallisesti myönnettävien maatalouden investointeihin kohdennettujen takausten rooli tulee jatkossa korostumaan investointien toteutumisessa entisestään.

Vuonna 2024 Makerasta rahoitettiin peruskuivatusta, porotalouden ja luontaiselinkeinojen rahoituslain sekä kolttalain mukaisia hankkeita ja nuoren elinkeinoharjoittajan tilanpidon aloittamista. Lisäksi eräisiin porotalouden ja luontaiselinkeinojen rahoituslain sekä kolttalain mukaisiin kohteisiin oli mahdollista myöntää valtionlainoja Makeran varoin.

b) Toiminnallinen tehokkuus

Rahasto hoiti säädösten mukaiset tehtävänsä sekä toteutti ministeriön Makeran toiminnalle asettamia toiminnallisen tuloksellisuuden tavoitteita. Lisäksi rahasto toteutti omalta osaltaan maa- ja metsätalousministeriön hallinnonalalle asettamia vaikuttavuustavoitteita. Ministeriö on vahvistanut 27.3.2025 rahaston tilinpäätöksen valtioneuvoston raha-asiainvaliokunnan käsittelyn jälkeen.

c) Tuotokset ja laadunhallinta

Tilinpäätöksessä esitetään investointi- ja aloitustukien sekä tutkimuksien toteutuneet kappalemäärät, tiedot maanostotoiminnasta, kolttien asianhoidon, kalavesien hoidon ja palvelutuesta, valtionvastuu- ja valtiontakaustoiminnasta sekä takaisinperinnöistä. Makerasta rahoitettiin kansallisesti maatalouden ja porotalouden investointeja yhteensä 5,52 milj. euroa, josta energiatuotannon rakentamisinvestointeja 3,30 milj. euroa, porotalouden, luontaiselinkeinojen ja kolttalain tukia 2,02 milj. euroa sekä nuoren elinkeinoharjoittajan tukia 0,20 milj. euroa vuonna 2024.

Makerasta myönnettiin vuonna 2024 maatalouden rakennetuista annetun lain mukaisia valtiontakauksia noin 7,7 milj. euron lainapääomalle. Valtion takaama lainamäärä väheni 70,19 milj. euroon vuonna 2024 (75,68 milj. euroa vuonna 2023).

Vuoden 2024 lopussa valtion takaama lainamäärä tilapäisissä taloudellisissa vaikeuksissa oleville maatalousyrittäjille oli yhteensä 8,67 milj. euroa (laki 922/2016 takauksia 0,32 milj. euroa ja laki 232/2019 takauksia 8,35 milj. euroa). Vuoden 2023 lopussa lainamäärä oli 16,76 milj. euroa.

Erityyppisistä valtiontakauksista mahdollisesti aiheutuvat menot maksetaan Makeran varoista. Vuonna 2024 takauksista aiheutui 1,45 milj. euroa tappioita (2,00 milj. euroa vuonna 2023). Kehittämisrahaston menetykset vastuiden toteutumisesta kasvoivat tilikausina 2020–2022, mutta tilikaudesta 2023 lähtien menetykset ovat vähentyneet.

Makerasta myönnettiin rahoitusta 30 uuteen tutkimus- ja kehittämishankkeeseen yhteensä 5,84 milj. euroa, josta 5,00 milj. euroa maa- ja elintarviketalouden tutkimus- ja kehittämishankkeisiin, 0,51 milj. euroa valtakunnallisiin maaseudun tutkimus- ja kehittämishankkeisiin sekä 0,33 milj. euroa luontaiselinkeinojen ja porotalouden kehittämistoimintaa koskevaan tutkimukseen.

Makeran tilusjärjestelytoimintaan liittyvällä maanostotoiminnalla ostettiin vuonna 2024 maata 2,3 miljoonalla eurolla (2,5 miljoonalla eurolla vuonna 2023). Vuonna 2024 toteutettujen kauppojen kokonaispinta-ala oli 295 hehtaaria. Maanhankintaan käytetyt varat palautuvat Makeraan pellon saajien maksaessa saamansa lisäpellon käyvän hinnan mukaan. Makeran hallinnassa oli vuoden 2024 lopussa maata yhteensä 1127 hehtaaria, josta 87 prosenttia on peltoa ja 13 prosenttia metsää. Vuonna 2023 hallinnassa oli yhteensä 1027 hehtaaria ja vuonna 2022 hallinnassa oli yhteensä 837 hehtaaria.

Makerasta myönnettiin kolttien asianhoitoon, kalavesien hoitoon ja palvelutukeen vuonna 2024 yhteensä 0,25 milj. euroa.

d) Henkilöstövoimavarojen hallinta ja kehittäminen

Makeralla ei ole palkattua henkilökuntaa. Vuonna 2024 tehtäviä hoidettiin Ruokavirastossa, Valtiokonttorissa sekä maa- ja metsätalousministeriössä. Rahastoa koskevien tehtävien hoito on otettu huomioon Ruokaviraston henkilöstökehityksessä sekä toiminnassa. Ministeriössä Makeraan liittyviä tehtäviä hoidetaan ruokaosastolla sekä tieto- ja tutkimustoimialalla. Päätöksiä Makeran varoista tehtiin ministeriössä, Ruokavirastossa sekä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksissa.

2. Tuloksellisuusraportoinnin perusteiden asianmukaisuus ja kehittämistarpeet

Rahaston tilintarkastuskertomuksen ja tilintarkastusmuistion mukaan tilinpäätös antaa oikean ja riittävän kuvan rahaston toiminnan tuloksesta ja taloudellisesta asemasta. Rahaston hallintoa on hoidettu sitä koskevien lakien, säädösten ja ohjeiden mukaisesti. Tilintarkastajan aiemmin antamat suositukset tilusjärjestelyiden kirjausmenettelyjen ja seurantatapojen kehittämiseksi on riittävällä tavalla huomioitu.

Maa- ja metsätalousministeriö uudistaa kehoituksensa kiinnittää huomiota siihen, että esitettyjen lujujen sekä tilinpäätöksessä käytettävien termien tulee olla samalla tavalla kirjoitettu eri kohdissa.

3. Ministeriön esitys rahaston toimenpiteiksi tuloksellisuuden parantamiseksi

Rahaston tulee jatkossa arvioida omaa toimintaansa suhteessa rahaston toimintaan tehtäviin linjauksiin yhteistyössä ministeriön kanssa.

Ministeriö toteaa, että tilintarkastajan toistaman suosituksen mukaisesti rahaston tulee kuvata rahaston reaali- ja kirjanpidon prosessit ja määritellä niihin liittyvät vastuut kirjallisesti, kun rahaston toiminnan laajuus ja toimintamuodot ovat riittävällä tavalla selvillä. Ajantasaiset prosessikuvaukset helpottavat muun muassa toiminnan jatkuvuuden turvaamista henkilövaihdostilanteissa.

Ministeriö toteaa tilintarkastajan suosituksen mukaisesti, että siirtotalouden kirjauksiin on kiinnitettävä huomiota, jotta avustuspäätöksiin on suora yhteys Makeran kirjanpidosta. Lisäksi tulee kiinnittää huomiota Hyrrä-raporttien luotettavuuden parantamiseen.

Ministeriö toteaa, että tilintarkastajan suosituksen mukaisesti rahaston tulee laatia pöytäkirjat kaikista johtokunnan päätöksistä.

Makeran johtokunnan tulee edelleen seurata valtiontakauksista rahaston vastattavaksi jäävien me-
nojen kehitystä.

4. Ministeriön omat toimenpiteet rahaston tuloksellisuuden parantamiseksi

Suomen CAP-suunnitelman 2023-2027 toimeenpanon myötä Makeran rooli maatalouden investointien rahoittajana pieneni. Makerasta kuitenkin rahoitetaan huoltovarmuuspaketin yhteydessä päätetyt energiainvestoinnit. Rahaston merkitys takaustoiminnassa on vahvistunut. Muutos on selkeyttänyt Makeran toimintaa talousarvion ulkopuolisena rahastona. Rahaston toiminnan kehittämistä ja selkeyttämistä on tarkoitus jatkaa ottaen huomioon muiden takausvälineiden käytettävyydessä mahdollisesti tapahtuvat muutokset.

Makeran tehtävät jakaantuvat säädösten perusteella maa- ja metsätalousministeriön, Ruokaviraston, Valtiokonttorin ja rahaston johtokunnan kesken. Rahaston hallinnon hajanaisuudesta johtuen ministeriö kiinnittää erityistä huomiota rahaston kokonaisuuden hallintaan sekä tietojen täydellisyys- ja oikeellisuuden varmentamiseen liittyvien kontrollien tarpeeseen yhteistyössä Ruokaviraston kanssa.

Kansliapäällikkö

Pekka Pesonen

Apulaisosastopäällikkö

Taina Aaltonen

Jakelu	Ruokavirasto
Tiedoksi	Valtiovarainministeriö Valtiontalouden tarkastusvirasto Valtiokonttori MMM osastot ja toimialat MMM/HAKE/ohjaus- ja talousyksikkö MMM/RO/yksiköt

VN/9158/2025-MMM-2

Seuraavat henkilöt ovat allekirjoittaneet tämän asiakirjan sähköisesti /

Följande personer har undertecknat denna handling elektroniskt /

This document has been signed electronically by the following persons: